

Betänkandet (SOU 2025:114)
”Skärpningar i lagen om särskild kontroll av vissa
utlänningar och utlänningslagen”
(Ju2025/02614)

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och får lämna följande synpunkter.

Övergripande synpunkter

Utredningen har haft att arbeta utifrån de direktiv den getts. I betänkandet lämnas sålunda förslag, bland annat i lagen (2022:700) om särskild kontroll av utlänningar (LSU), men också i en rad andra författningar. Syftet är att, utifrån det försämrade säkerhetsläget, säkerställa skyddet mot utlänningar som utgör kvalificerade hot mot Sveriges säkerhet.

TU har som en övergripande synpunkt, förståelse för bedömningen rörande de ökade säkerhetshot som föreligger. Utifrån de intressen TU företräder avstår TU från att försöka bedöma det generella behovet av lagstiftningsförslagen. TU konstaterar dock att förslagen utgör långtgående begränsningar av de grundlagsskyddade fri- och rättigheterna och vill understryka att dessa inte får gå längre än vad som svensk grundlag och internationella konventioner medger.

Med detta sagt begränsar TU i det fortsatta sitt yttrande till de särskilda intressen som TU har att företräda.

Särskilda synpunkter

- I betänkandet (s 312 ff) föreslås en möjlighet att, om det finns särskilda skäl, knyta hemliga tvångsmedel, som hemlig kameraövervakning, hemlig rumsavlyssning och hemlig dataövervakning till utlänningen i stället för till en viss plats, närmare bestämt en plats där utlänningen ”kan antas komma att uppehålla sig”.

TU vill här understryka vad som anförs i betänkandet (s 320 ff) – och genom en hänvisning till bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken - om att *”de tekniska hjälpmedel som används vid avlyssningen eller övervakningen inte får placeras på eller riktas mot särskilt fredade platser, såsom advokatkontor och medieredaktioner”*.

TU delar bedömningen att detta uttryckligen bör ges genomslag i LSU:s tvångsmedelsbestämmelser.

- Utredningen lämnar vidare - enligt sitt uppdrag, men till synes något motvilligt - förslag till en reglering om tvångsmedel i polisiära utlänningsärenden (s 630 ff).

Förslaget innebär att tvångsmedel, under vissa förutsättningar, ska få användas om ett beslut om avvisning eller utvisning i ett polisiärt utlänningsärende tills vidare inte kan verkställas på grund av ett beslut om inhibition eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

TU delar den skepsis som kommer till uttryck i betänkandet och vill, om förslaget ändå skulle genomföras, betona vikten av att rättegångsbalkens begränsningar av användningen av tvångsmedel, t ex beslagsförbudet, respekteras.

- Det innebär också att om elektronisk kommunikationsutrustning påträffas vid exempelvis en husrannsakan, så får denna inte undersökas om den innefattar handlingar som enligt 27 kap 2 § rättegångsbalken inte får tas i beslag (jfr. s 649 ff).
- TU noterar slutligen att utredningen (s 608 ff) bedömer att befintliga sekretessregler i 18 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, anses tillräckliga för att godta de sekretessbehov som behöver tas i polisiära utlänningsärenden.

TU kan dela den bedömningen med ett samtidigt konstaterande av att sekretessen här redan är mycket långtgående och i praktiken oftast innebär en absolut sekretess.

I ett fortsatt lagstiftningsarbete – här eller i annat sammanhang – bör snarare övervägas en översyn av om avvägningen mellan insyn och sekretess i 18 kap. OSL är adekvat eller om den bör förändras för att säkerställa insynsintresset.

Stockholm den 3 mars 2026

TU

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist